

Suomen kestävän kasvun ohjelma

Sähköinen ajanvaraus

Loppuraportti

10.11.2025

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Asiakirjan tiedot

Asiakirja sisältää loppuraportin seuraavien projektien osalta (projektien nimet ja numerot sopimusliitteessä)	Liite 13 Sähköinen ajanvaraus		
Pilari ja investointi, jota loppuraportti koskee	Pilari 4, Investointi 4		
Sopimuksen Vahva-nro (VN/xxxx/2022)	VN/1156/2022		
Sopimustoimijaorganisaatio	Terveiden ja hyvinvoinnin laitos		
Laatija / yhteyshenkilö	Laura Lehtola	Yhteystiedot (pnro ja sposti)	0505910358 laura.lehtola(at)gofore.com

Sisällysluettelo

1 Tiivistelmä.....	4
6 Investointi 4: Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot...	5
6.1 Digitaalisten ratkaisujen käyttöönoton vaikutukset.....	5
6.1.1 Miten projektissa käyttöön otetuilla hyvinvointialueiden ja kansallisten toimijoiden yhteistyössä kehitetyillä digitaalisilla ratkaisuilla on lisätty palvelutuotannon resurssitehokkuutta ja edistetty palvelujen saatavuutta?	5
6.1.2 Miten projektissa käyttöön otetuilla hyvinvointialueiden ja kansallisten toimijoiden yhteistyössä kehitetyillä digitaalisilla ratkaisuilla on tuettu ongelmien varhaista tunnistamista ja lisätty ennaltaehkäisevien palvelujen käyttöä?	5
6.1.3 Miten projektissa käyttöön otetuilla hyvinvointialueiden ja kansallisten toimijoiden yhteistyössä kehitetyillä digitaalisilla ratkaisuilla on mahdollistettu moniammatillisten palvelujen laajempi tarjonta ja erityisosaamisen jakaminen eri alueiden ja palvelujen järjestäjien kesken?	6
6.1.4 Miten projektissa käyttöön otetuilla hyvinvointialueiden ja kansallisten toimijoiden yhteistyössä kehitetyillä digitaalisilla ratkaisuilla on mahdollistettu asiakkaiden roolin vahvistaminen ja sitä kautta tehostuminen ja vaikuttavuuden kasvu?	6
6.2 Kansalaisten digitaaliset palvelut.....	6
6.2.2 Miten sähköisen ajanvarauksen kehittäminen on edennyt?	6
Projektin tuotokset.....	9
Määrittelydokumentit.....	9
Tietojärjestelmien rajapintamäärittelyt.....	9
Oppaat ja ohjeet	10
Esitys- ja tukimateriaalit	10

1 Tiivistelmä hankkeen tuloksista

Projektin tärkeimpänä tuloksena syntyi kansalliset ajanvarauksen määrittelyt ja toimintamallit. Projekti toimi yhteistyössä Kanta-hankkeen kanssa, jota kautta toteutettiin ajanvaraustietojen tallentaminen ja hakeminen Kanta-palvelujen potilastietovarantoon. Toteutustyö Kanta-palveluihin jatkuu Kanta-tiekartan mukaisesti suunnitellusti vuonna 2026.

Edellisten lisäksi projektissa annettiin tukea hyvinvointialueille, yksityisille toimijoille sekä tietojärjestelmätoimittajille ajanvarausratkaisujen kehittämiseksi kansallisen mallin mukaisesti. Kaksi hyvinvointialuetta toimi projektissa pilottihankkeina. Useiden määrittelyjen ja toimintamallien toteutukset ja käyttöönotto jatkuvat hankekauden jälkeen sote-toimijoiden tietojärjestelmien ja digipalvelujen kautta kansallisten tiekarttojen ja säädösten mukaisesti.

Kansalliset määrittelyt, toimintamallit ja Kanta-toteutus rajapintoiheen yhdessä mahdollistavat kansallisesti yhtenäisten ajanvarausratkaisujen rakentamisen hyvinvointialueille, sekä ajanvaraustietojen jakamisen ja tallentamisen Kanta-palveluiden kautta. Kansallisesti yhtenäiset ratkaisut varmistavat ajanvaraustietojen saatavuuden sekä ammattilaisille, asiakkaille että tietotuotannon tarpeisiin.

Projektin tuloksista hyötyvät niin asiakkaat, ammattilaiset kuin palveluiden tuottajatkin. Asiakkaiden näkökulmasta ajanvarauksesta tulee hallittavampaa ja aika- ja paikkariippumattomampaa. Ammattilaisten näkökulmasta aikaa säästyy hallinnollisista tehtävistä ja kokonaiskuva asiakkaan tilanteesta paranee. Palveluiden tuottajien näkökulmasta prosessit sujuvoittuvat, käyttämättömät ajat vähenevät ja tiedolla johtaminen helpottuu.

6 Investointi 4: Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot

6.1 Digitaalisten ratkaisujen käyttöönoton vaikutukset

6.1.1 Miten projektissa käyttöön otetuilla hyvinvointialueiden ja kansallisten toimijoiden yhteistyössä kehitetyillä digitaalisilla ratkaisuilla on lisätty palvelutuotannon resurssitehokkuutta ja edistetty palvelujen saatavuutta?

Ajanvarausmäärittelyjen mukaisten ratkaisujen ja toimintamallien käyttöönotto jatkuu hankekauden jälkeen sote-toimijoiden palveluissa, tietojärjestelmissä ja digipalveluissa kansallisten tiekarttojen ja säädösten mukaisesti. Digitaalisilla, kansallisesti yhteisten määrittelyjen mukaisilla, ajanvarausratkaisuilla palvelutuotannon resurssitehokkuutta kasvatetaan resurssien hallinnointia tehostamalla ja varmistamalla ajanvaraustietojen saatavuus ammattilaisille ja asiakkaille.

Määrittelyt tukevat yhtenäistä palvelujen kuvaamista sekä asiakkaan valinnanmahdollisuuksia sekä palvelun ajan että paikan (esim. toimipiste) suhteen. Palvelutaso paranee käyttämättömien aikojen vähetessä, palvelupaikan valinnan joustavuutta lisäämällä. Lisäksi ammattilaisten työaikaa säästyy asiakastyöhön hallinnollisen työn ja yhteydenottojen vähetessä ja ammattilainen saa paremman kokonaiskuvan asiakkaalle suunnitelluista palveluista. Ajanvarausratkaisujen vaikutuksia voidaan seurata mm. asiakaskyselyillä, ammattilaiskyselyillä, ammattilaisten ajankäyttöä seuraamalla sekä seuraamalla vaikutuksia mm. perumatta ja käyttämättä jääneiden aikojen määrään sekä odotusaikoihin.

6.1.2 Miten projektissa käyttöön otetuilla hyvinvointialueiden ja kansallisten toimijoiden yhteistyössä kehitetyillä digitaalisilla ratkaisuilla on tuettu ongelmien varhaista tunnistamista ja lisätty ennaltaehkäisevien palvelujen käyttöä?

Ajanvarausratkaisuja sovelletaan yleisesti kaikenlaisiin varattaviin palveluihin. Ongelmien varhaiseen tunnistamiseen ja ennaltaehkäisyyn ajanvarauksen ratkaisut voivat vaikuttaa välillisesti. Varattujen aikojen näkyvyys asiakkaille ja linkittyminen digipalveluihin siten, että aikojen varaaminen ja muuttaminen sujuvoituvat. Tämä edesauttaa myös sitä, että asiakkaat sitoutuvat heille suunniteltuihin palveluihin.

6.1.3 Miten projektissa käyttöön otetuilla hyvinvointialueiden ja kansallisten toimijoiden yhteistyössä kehitetyillä digitaalisilla ratkaisuilla on mahdollistettu moniammatillisten palvelujen laajempi tarjonta ja erityisosaamisen jakaminen eri alueiden ja palvelujen järjestäjien kesken?

Ajanvarausmäärittelyjen sisällöissä käytetään ohjelman muissa projekteissa kehitettyjä palveluluokituksia, joissa on huomioitu moniammatilliset palvelut. Useissa ajanvarauksen kansallisissa määrittelyissä on huomioitu sekä sosiaali- että terveyspalvelujen käsitteet, tarpeet ja vaatimukset. Ajanvarauksen digitalisointi ja moniajanvarausmallin kansalliset määrittelyt vaikuttavat osaltaan siihen, että myös moniammatillisten palvelujen tarjonta voi muuttua joiltain osin helpommin hallittavaksi ja näin välillisesti vaikuttaa myös niiden parempaan saatavuuteen.

6.1.4 Miten projektissa käyttöön otetuilla hyvinvointialueiden ja kansallisten toimijoiden yhteistyössä kehitetyillä digitaalisilla ratkaisuilla on mahdollistettu asiakkaiden roolin vahvistaminen ja sitä kautta tehostuminen ja vaikuttavuuden kasvu?

Ajanvarauksen digitaaliset ratkaisut tekevät asiakkaasta keskeisen toimijan liittyen ajanvarausten hallinnointiin ja vahvistavat näin hänen rooliaan niissä palveluissa, joissa asiakkaan palveluihin hakeutumista tuetaan digipalveluilla. Digipalvelut ja ajanvaraustietojen asiakkaalle näkyminen edesauttavat sitä, että osalle asiakkaista voidaan mahdollistaa digikanavien teko ajanvarausten hallinnointiin, perumiseen ja siirtämiseen. Sitä kautta ne myös tehostavat toimintaa, koska ammattilaisille jää aikaa tehdä omaa perustehtäväänsä aikatauluhallinnoinnin sijaan.

Tämä on todennettavissa mm. seuraamalla digiajanvarausten lukumääriä ja osuuksia ja ammattilaisten ajankäyttöä mittaamalla, kun hyvinvointialueet ottavat ratkaisut laajamittaisesti käyttöönsä kansallisten säädösten ja kehittämisspolkujen mukaisesti.

6.2 Kansalaisten digitaaliset palvelut

6.2.2 Miten sähköisen ajanvarauksen kehittäminen on edennyt?

(THL liite 13)

Ajanvarausratkaisujen sujuvuus asiakkaan ja ammattilaisen näkökulmasta edellyttää sitä, että tiedot kulkevat sujuvasti eri toimijoiden, palvelujen ja järjestelmien välillä. Projektin johtoajatuksena on ollut a) se, että digitaaliset ajanvarauspalvelut ovat ajan myötä laajassa käytössä sosiaali- ja

terveydenhuollossa kansallisten säädösten ja yhtenäisten määrittelyjen mukaisesti, ja b) ajanvaraustietojen saatavuus asiakkaille sekä välittäminen sote-toimijoiden välillä toteutetaan kansallisten kehittämislinjausten mukaisesti Kanta-palvelujen kautta.

Projektissa tavoiteltiin kansallisesti yhtenäisen ajanvarausmäärittelyn tuottamista, valmiuksien rakentamista Kanta-palveluihin sekä hyvinvointialueiden, yksityisten sote-toimijoiden ja tietojärjestelmätoimittajien tukemista liittyen ajanvarausratkaisujen rakentamiseen. Kestävän kasvun ohjelmassa tehtävä kansallinen ja alueellinen ajanvarauksen kehittämistyö linkittyi tiiviisti Kanta-palvelujen kehittämiseen. THL ja Kela (Kanta-hanke) tekivät määrittelytyötä yhteistyössä hyvinvointialueiden, sote-ammattilaisten sekä tietojärjestelmätoimittajien kanssa.

Projektin konkreettisina tavoitteina oli **yhtenäistää ja edistää sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisiä ajanvarauspalveluja ja ajanvaraustietojen saatavuutta seuraavin keinoin:**

1. Terveysthuollon sähköisen ajanvarauksen määrittelyjen ja oppaiden päivittäminen tarvittavin osin.

Projektissa täsmennettiin ja päivitettiin kansalliset vaatimukset, käsitteet, koodistot ja tietomäärittelyt ajanvaraukseen liittyen, kansallisen kehittämispolun mukaisesti erityisesti terveydenhuollon näkökulmasta. Lisäksi julkaistiin ajanvaraustietojen Kanta-toteutusta varten rajapintamäärittelyjen FHIR-soveltamisopas. Sote-ammattilaisten käyttöön päivitettiin kansallinen toimintamalliopas ja potilastiedon kirjaamisen yleisopas ajanvaraustietojen osalta. Suurin osa määrittelytyöstä tehtiin THL/Kela-yhteistyössä.

Projektin tuotokset ja linkit niihin on kuvattu tämän raportin lopussa.

2. Sosiaalihuollon ajanvarauksen tietotarpeiden kartoittaminen ja aikataulu

Projektissa tehtiin sosiaalihuollon ajanvaraukseen liittyen tarvekartoitusta, etenemispolkua ja ajanvarauksen kansallisten määrittelyiden sovittamistyötä. Projektissa julkaistut määrittelyt ovat pitkälti sote-yhteisiä jo nyt: käsitteet, useimmat yleiskuva ja vaatimukset -dokumentin luvut sekä useimmat koodistot ovat sote-yhteisiä jo nyt. Sosiaalihuollon kehittämistavoitteita ei ole täsmennetty kansallisiin tiekarttoihin ja säädöksiin vastaavalla tavalla kuin terveydenhuollossa. Myös sosiaalihuollon erityispiirteistä, erilaisesta asiakirjarakenteesta ja Kanta-palvelujen priorisoinneista johtuen päädyttiin siihen, projektissa ei julkaista sote-yhteistä ajanvarauksen tietosisältömäärittelyä. Sosiaalihuollon ajanvarausten Kanta- kehittämispolku tarkennetaan hankekauden jälkeen.

3. Sähköisen ajanvarauksen rajapintamääritykset ja toteutusten tukeminen Kanta-palveluihin ja tärkeimpiin asiointipalveluihin, sekä resursseja hallinnoiviin järjestelmiin.

Kelan Kanta-palvelujen kanssa yhteistyössä on tuotettu Ajanvarausasiakirjan FHIR implementointiopas / Kanta potilastietovaranto. Määrittely nojautuu yleiskuva ja vaatimukset-dokumenttiin, Termeta-tietosisältömäärittelyihin ja kansallisesti julkaistuihin koodistoihin.

Sekä kohdan 1, 2 että 3 mukaisista kansallisista ajanvarausmäärittelyistä järjestettiin kommentointikierroksia, joissa sekä hyvinvointialueet, yksityiset toimijat että tietojärjestelmätoimittajat kommentoivat luonnosversioita kansallisista määrittelyistä. Kanta-palveluissa on toteutettu potilastietovarantoon ajanvaraustietojen tallennus- ja asiakastestausmahdollisuus.

Erityisesti tietojärjestelmätoimittajille suunnattuja tilaisuuksia kansallisista määrittelyistä on pilottiyhteistyön lisäksi pidetty 7 kpl sekä THL:n että Kelan Kanta-palvelujen kautta.

Lisäksi pilottiyhteistyön kautta on tuettu pilotoineiden hyvinvointialueiden tietojärjestelmätoimittajia kansallisten määrittelyjen mukaisissa toteutuksissa perusjärjestelmiin.

4. Sähköisten ajanvarauspalvelujen toteutusten ja käyttöönoton sekä Kanta-liitettävyyden tukeminen hyvinvointialueilla

Kansallinen tuki jakautui yleisesti annettavaan tukeen sekä spesifiin, pilotoiville hyvinvointialueille ja tietojärjestelmätoimittajille annettavaan tukeen.

Spesifissä tuessa kahta hyvinvointialuetta (Etelä-Pohjanmaan HVA ja Keusote) tuettiin pilottikumppaneina ajanvarausratkaisujen suunnittelussa ja toteuttamisessa kansallisten vaatimusten mukaiseksi tapaamalla säännöllisesti (n. 6 vkon välein, yhteensä 33 yhteistyökokousta) ja antamalla neuvontaa alueiden erityiskysymyksissä. Samalla saatiin arvokasta palautetta kansallisista ajanvarausmäärityksistä. Samassa yhteydessä tavattiin tietojärjestelmätoimittajia, joita on osaltaan ohjattu kansallisesti yhtenäiseen suuntaan (ks. kohta 3).

Kaikille RRP-alueille järjestettyjä työpajoja oli projektin alkuvaiheessa 6 kpl. Näistä osa oli sote-yhteisiä ja osa keskittyi pelkästään sosiaalihuoltoon. Työpajoissa käsiteltiin ajanvarauksen tarpeita ja vaatimuksia, sekä nykyhaasteita alueilla.

Yleistä tukea on annettu pitämällä 12 kpl avoimia työpajoja ja infotilaisuuksia, joissa kerättiin tarpeita ja jaettiin tietoa tekeillä olevista ja valmistuneista määrittelyistä avoimesti myös muille kuin RRP-ohjelmaan osallistuneille sote-toimijoille.

Kaikkiin yllä oleviin linkitty mm. määrittelyistä järjestetty kommentointikierros, jonka kaikki kommentit tietojärjestelmätoimittajilta ja hyvinvointialueilla käsiteltiin ja huomioitiin julkaistuissa määrittelyissä.

Projektin tuotokset

Määrittelydokumentit

- Määrittelysivu, jossa ajantasaiset määrittelyt THL:n verkkosivuilla (saatavilla verkossa 5.5.2026 saakka)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ajanvarauspalvelujen ja palveluohjauksen käsitteet
 - [Sosiaali- ja terveydenhuollon ajanvarauspalvelujen ja palveluohjauksen käsitteet \(Julkari\)](#)
- Sote-ajanvaraus - yleiskuvaus ja terveydenhuollon ajanvarausratkaisujen kansalliset vaatimukset
 - [Sote-ajanvaraus - yleiskuvaus ja terveydenhuollon ajanvarausratkaisujen kansalliset vaatimukset v2.2](#)
- Ajanvarausasiakirjan tietosisältömäärittely Termeta-palvelussa
 - [Termeta - Asiakirjarakenteet](#)
- Ajanvarauksen julkaistut koodistot / THL koodistopalvelu
 - [THL - Yhteystapa](#)
 - [THL - Viestintäkanava](#)
 - [Ajanvaraus - Ajanvarauksen tila](#)
 - [Ajanvaraus - Yhteyshenkilön tyyppi](#)
 - [THL - Sosiaali- ja terveystietopalvelujen luokitus \(RRP-projektista R15-Digitaalinen asiakas- ja palveluohjaus\)](#)

Tietojärjestelmien rajapintamäärittelyt

- [Kela Kanta-palvelut / Ajanvarausasiakirjan FHIR implementointiopas / potilastietovaranto](#)
- Saatavilla myös aiemmat rajapintamäärittelyt, joita hankkeessa ei päivitetty

Oppaat ja ohjeet

Päivitykset seuraaviin:

- [Potilastietovarannon toimintamallit : versio 7.0](#)
- [Potilastiedon kirjaamisen yleisopas : v. 7.0](#)
- [Puolesta asiointin yleiskuvaus sosiaali- ja terveydenhuollossa](#)

Esitys- ja tukimateriaalit

RRP-ohjelman sisäisten tilaisuuksien ja tapahtumien lisäksi THL- ja Kela- sekä pilottihankkeiden materiaalit julkisista tapahtumista ja seminaareista.

[Tapahtumien ja koulutusten esittelyt Kanta-palveluiden sivuilla.](#)

Esimerkiksi:

- [Sote-ajanvarauksen ajankohtaisinfo 10.9.2025](#)
- [Sosiaali- ja terveydenhuollon ajanvarauksen määrittelyvaiheen infotilaisuuksien materiaalit 2024](#)